

BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY NÉT VĂN HÓA ĐỘC ĐÁO CỦA CHỢ NỔI Ở MIỀN TÂY NAM BỘ

LÊ VĂN VŨ (*)

Tóm tắt: Chợ nổi là hình thức nhóm họp chợ đặc trưng của cư dân miền Tây Nam bộ, là nơi thực hiện việc giao thương bằng phương tiện giao thông đường thủy trên các bến sông, vàm sông. Người tham gia vào các hoạt động giao thương đó được gọi là dân thương hồ. Hàng hóa đem ra mua bán, trao đổi chủ yếu là nông sản và các sản vật đặc trưng của vùng. Chợ nổi ra đời là quy luật tất yếu của quá trình phát triển kinh tế - xã hội, thể hiện tập quán sinh hoạt, đi lại; đồng thời, đáp ứng nhu cầu phân phối, lưu thông và tiêu thụ hàng hóa của cư dân miền Tây Nam bộ trong điều kiện giao thông đường bộ còn nhiều hạn chế.

Từ khóa: chợ nổi; Tây Nam bộ; bảo tồn và phát huy

1. Khái quát về chợ nổi và một số chợ nổi tiêu biểu ở miền Tây Nam bộ

Sông nước là nét đặc thù của miền Tây Nam bộ, do đặc điểm địa lí và điều kiện tự nhiên tạo nên. Ngoài "Chín Rồng", vùng đất này còn có hàng trăm con sông đan nhau, với rất nhiều cửa đổ ra hai nhánh chính của sông Mê Kông là sông Tiền và sông Hậu. Chính vì vậy, ngay từ những ngày đầu khai

hoang lập ấp, cha ông ta đã sử dụng ghe, xuồng làm các phương tiện vận tải và giao thương chính yếu. Theo thời gian, phương thức vận chuyển này đã trở thành tập tục và là nét đẹp văn hóa của cư dân vùng sông nước Đồng bằng Sông Cửu Long¹.

- Khái quát về chợ nổi

Việc vận chuyển, mua bán và trao đổi hàng hóa trên sông ban đầu được thực hiện tự phát, đơn lẻ và ở mọi nơi trên đoạn sông mà họ đi qua khi gặp nhau. Lâu dần, hoạt động này thực hiện thường xuyên hơn, quy tụ được nhiều người tham gia. Để thuận tiện cho việc đi lại cũng như neo đậu của nhiều ghe, xuồng cùng một thời điểm mà không ảnh hưởng tới việc đi lại hay đến các cư dân trên bờ thì việc trao đổi, mua bán này được mọi người tổ chức tập trung chủ yếu tại những ngã giao nhau giữa các dòng sông, các bến, các vàm sông². Ghe, xuồng neo

(*) Trường Trung cấp Văn hóa - Nghệ thuật tỉnh Tiền Giang

¹ Một số nhà nghiên cứu về lịch sử vùng Đồng bằng Sông Cửu Long cho rằng, chợ nổi hình thành là do ngày xưa đường bộ đi lại còn khó khăn, phương tiện giao thông đường bộ chưa phát triển, nên khi có nhu cầu mua bán, người dân tự tập mua bán trên sông bằng các phương tiện như xuồng, ghe và sau này có thêm tắc ráng... Ngày nay, dù mạng lưới đường bộ đã phát triển rộng khắp, nhưng chợ nổi vẫn tồn tại và phát triển ngày càng sầm uất hơn. Hầu hết các chợ nổi ngày xưa đều nhỏ và không đông đúc như bây giờ. Điều này cho thấy, chợ nổi ở vùng Đồng bằng Sông Cửu Long là hình thức sinh hoạt rất đặc thù, không thể thiếu của người dân nơi đây.

² Nơi nhánh sông nhỏ đổ ra sông lớn

đậu tại các điểm mua bán ngày càng tập nập, hàng hóa ngày càng phong phú, đa dạng. Mặc dù tự phát, nhưng tập trung và thường nhật hơn, bằng những phương tiện đường thủy tại các bến, vàm sông như thế người ta gọi là chợ nổi.

Chợ nổi được hình thành từ rất sớm, vào khoảng thế kỉ XVIII ở phía Bắc sông Hậu. Do quá trình khai hoang, lập ấp mà chợ nổi phát triển ra khắp miền Tây Nam bộ. Ban đầu, chợ nổi chỉ là nơi trao đổi, mua bán các mặt hàng nông sản, dần dần các mặt hàng thủ công mỹ nghệ, hàng gia dụng, nhu yếu phẩm, đồ ăn, thức uống... cũng được người ta đem tới chợ nổi để trao đổi, mua bán. Như vậy, ngoài tập tục sinh hoạt và đi lại, sự đa dạng về hàng hóa tại chợ nổi gắn liền với sự phát triển của nền sản xuất xã hội khi mà vai trò của nó không chỉ để phân phối, lưu thông và tiêu thụ sản phẩm đối với ngành nông nghiệp, mà còn đối với cả ngành công nghiệp và tiểu thủ công nghiệp. Ngày nay, tham gia vào hoạt động của chợ nổi không chỉ là dân thương hồ, mà có cả khách du lịch trong nước và quốc tế.

Hoạt động của chợ nổi tại miền Tây Nam bộ thường bắt đầu rất sớm, từ lúc 2, 3 giờ khuya và nhộn nhịp nhất vào khoảng 6 đến 8 giờ sáng với hàng trăm tàu, thuyền, ghe, xuồng³ từ các nơi tụ tập về trao đổi, mua, bán. Trong đó, những ghe, xuồng nhỏ chở các loại nông sản, như trái cây, lúa, gạo, rau, củ, quả... cùng nhiều sản vật đặc trưng khác của vùng sông nước, như tôm, cua, cá, rắn, rùa, lươn, chuột... từ các miệt vườn đem ra để buôn bán hoặc trao đổi; còn các tàu, thuyền

lớn đến để thu mua hàng hóa sau đó vận chuyển đến các vùng khác tiêu thụ. Điểm chung nhất tại chợ nổi là "bẹo hàng" - treo gi bán nấy. Nghĩa là, người ta treo thứ cần bán lên một cây sào cắm trên mạn ghe, xuồng để người mua có thể nhìn thấy và chọn lựa thứ mình cần từ xa. Tại chợ nổi không có sự mời chào, thách giá hay mặc cả. Không giống như chợ trên bờ, những xuồng, ghe bán hàng ở chợ nổi không nhất thiết phải quy tập từng khu theo loại hàng và cũng có một vài kiểu "bẹo hàng" đặc biệt, nhất là hình thức "bẹo lá bán ghe". Nghĩa là, nếu chiếc ghe nào "bẹo hàng" bằng một tấm lá lợp nhà thì tức là người chủ muốn bán chiếc ghe ấy.

Ngoài ra, tham gia vào hoạt động của chợ nổi còn có những chiếc xuồng nhỏ bán hàng ăn, như cơm, phở, hủ tíu, bánh canh... cùng rất nhiều món ẩm thực đặc trưng khác của miền Tây Nam bộ để phục vụ nhu cầu của dân thương hồ.

- Một số chợ nổi tiêu biểu ở miền Tây Nam bộ

Hiện nay, vẫn còn rất nhiều chợ nổi trên khắp các tỉnh thuộc miền Tây Nam bộ. Tuy nhiên, do điều kiện về tự nhiên và xã hội của từng địa phương mà đặc điểm, cách thức tổ chức cũng như quy mô của các chợ khác nhau, bài viết xin giới thiệu khái quát về **6 chợ nổi tiêu biểu nhất cho đặc trưng văn hóa của vùng sông nước miền Tây Nam bộ**.

+ **Chợ nổi Cái Bè – Tiền Giang:** thuộc thị trấn Cái Bè, huyện Cái Bè (Tiền Giang). Chợ nằm gần ngay ngã ba sông Cái Bè và sông Tiền (người dân quen gọi là sông Cái hay vàm Cái Bè). Ngoài các hoạt động mua bán thường nhật, chợ nổi Cái Bè được xem là chợ trung chuyển trái cây lớn nhất của vùng Đồng bằng Sông Cửu Long. Đây là nét đặc thù của chợ nổi Cái Bè mà ít chợ nổi nào có. Do đó, nơi đây hội tụ rất nhiều ghe, thuyền lớn đến để vận chuyển trái cây tỏa đi các nơi, như TP Hồ Chí Minh, Long An, An Giang, Cần Thơ...

³ Trước kia, tại các chợ nổi chủ yếu chỉ có ghe và xuồng (chèo hoặc xuồng chạy bằng máy đuôi tôm - cách gọi theo phương ngữ của người dân Nam bộ). Sau này, do điều kiện kinh tế - xã hội phát triển, ngoài hai loại phương tiện trên còn có nhiều loại phương tiện khác tham gia vào hoạt động của các chợ nổi. Vì vậy, từ "tàu", "thuyền" cũng xuất hiện theo. Cho nên trong bài viết, có khi các cụm từ: "ghe, xuồng", "ghe, thuyền" hay "tàu, thuyền" được sử dụng

+ **Chợ nổi Cái Răng - Cần Thơ:** Nằm trên sông Cái Răng, cách thành phố Cần Thơ 6 km. Cái Răng cũng là một trong ba chợ nổi lớn nhất miền Tây. Tại chợ nổi Cái Răng, ngoài việc mua bán, trao đổi các loại nông sản, trái cây còn có các dịch vụ ăn uống "nổi" mang đậm chất Tây Đô, như: hủ tít, bánh canh, quán nhậu nổi... Ở đây, các ghe bán hàng dạo đã dùng âm thanh của những chiếc kèn để "bẹo hàng". Có người bấm kèn bằng tay (loại kèn nhỏ, bằng nhựa), có người vừa chèo, vừa dùng chân đập lên kèn (loại kèn lớn, còn gọi là kèn cóc). Ghe hàng, xuồng hàng len lỏi vào bến đậu của các tàu, ghe lớn với nhiều tiếng kèn khác nhau làm cho khu chợ thêm rộn rã và xao động.

+ **Chợ nổi Ngã Bảy (Chợ nổi Phụng Hiệp) Hậu Giang:** nằm ở thị trấn Phụng Hiệp, huyện Phụng Hiệp (tỉnh Cần Thơ trước đây) - nơi gặp gỡ của 7 tuyến sông. Ngày nay, chợ thuộc phường Ngã Bảy, thị xã Ngã Bảy (Hậu Giang). Ngã Bảy là đầu mối giao thông đường thủy lớn nhất vùng phía Nam sông Hậu. Vì vậy, chợ nổi Ngã Bảy đã sớm trở thành trung tâm giao thương hàng hóa lớn của cả miền cực Nam, tác động mạnh đến thị trường nông sản miền Tây.

Chợ nổi Ngã Bảy nổi tiếng với rất nhiều đặc sản, như rắn, rùa, chim, chuột... và những món ẩm thực đặc trưng của phương Nam, như bánh cuốn nóng, hủ tít, bánh xèo... Mỗi khi tết đến xuân về còn có thêm hoa kiểng, mai vàng, bonsai... khoe sắc cả một khúc sông.

Năm 2002, nhằm bảo đảm an toàn giao thông thủy nội địa, chính quyền tỉnh Cần Thơ đã di dời chợ về vị trí mới trên kênh Ba Ngàn, cách chỗ cũ khoảng 3 km về hướng Cái Côn, với tên gọi mới là "Chợ nổi Ba Ngàn".

+ **Chợ nổi Long Xuyên - An Giang:** thuộc địa phận phường Mỹ Phước, thành phố Long Xuyên, tỉnh An Giang. Chợ nổi Long Xuyên là nơi tiêu thụ sản vật từ các "xứ rẫy" ở An Giang, Đồng Tháp hay các loại trái cây từ

Vĩnh Long, Tiền Giang để bán cho tiểu thương ở Long Xuyên. Đặc biệt, ở khu vực chợ nổi Long Xuyên hiện có khoảng gần 400 hộ dân sống neo đậu trên sông tạo thành làng ghe đông đúc. "Ngôi làng" này được hình thành từ nhiều năm trước, khi các nhà bè ở Châu Đốc phá sản, họ trôi dạt theo dòng sông Hậu đến Long Xuyên để mưu sinh.

+ **Chợ nổi Ngã Năm - Sóc Trăng:** thuộc thị trấn Ngã Năm, huyện Thạnh Trị (trước đây), nay thuộc phường 1, thị xã Ngã Năm (Sóc Trăng). Thế mạnh của chợ nổi này là mặt hàng lúa gạo. Bên cạnh đó, việc "bẹo hàng", "treo gi bán nấy" cũng là đặc trưng của chợ và sản vật ở đây cũng đủ cả: từ rau, củ, quả, thịt, cá cho đến quần áo, vải vóc và cả những món ăn đặc trưng của vùng. Đến nay, hoạt động buôn bán ngày càng nhộn nhịp do khách du lịch tìm đến đông hơn, song chợ nổi Ngã Năm vẫn giữ được vẻ mộc mạc trong cả cách buôn bán cho đến lời mời gọi của người bán hàng.

+ **Chợ nổi Trà Ôn - Vĩnh Long:** nằm ngay ngã ba sông Hậu và sông Mang Thít, thuộc địa bàn thị trấn Trà Ôn, huyện Trà Ôn (Vĩnh Long). Đây là chợ nổi cuối cùng trên sông Hậu trước khi sông đổ ra biển. Xưa kia, chợ còn là nơi trú đêm an toàn cho những bạn ghe đi cắt lúa ở miệt Ngã Năm, Ngã Bảy, Ba Xuyên (Sóc Trăng, Bạc Liêu, Cà Mau). Ngày nay, chợ nổi mang dáng dấp văn minh thương mại nhiều hơn, với nhiều ghe thuyền nhộn nhịp ngược xuôi.

Hàng hóa ở đây khá phong phú, mùa nào thức ấy: từ sản phẩm nông nghiệp, sản vật của sông, rạch cho đến dịch vụ ăn uống, hớt tóc, uốn tóc, may mặc... nhằm đáp ứng nhu cầu của người dân. Các loại sản phẩm sau khi mua, bán xong được đem ra phân loại, cân đong, đo đếm, rồi giao lại cho vựa và thương lái. Từ đây, các ghe lớn sẽ chuyên chở hàng hóa đến các nơi, như Cần Thơ, Châu Đốc, Sóc Trăng, Cà Mau, TP. Hồ Chí Minh...

2. Đặc trưng và vai trò của chợ nổi miền Tây Nam bộ

- Đặc trưng của chợ nổi

+ *Không gian chợ*: Là vùng sông nước, chủ yếu là tại các vàm, ngã ba sông, hay ở nơi giao nhau giữa nhiều con sông. Không gian này không phải do các cấp chính quyền sở tại quy hoạch ngay từ đầu, mà là sự tập trung tự phát của một số ít người và sau đó quy tụ đông hơn nên trở thành chợ, vì vậy, không gian chợ không bị giới hạn.

+ *Thời gian*: Nếu như các chợ trên bờ thường được bắt đầu là lúc 4 - 5 giờ sáng và sẽ kết thúc vào giữa trưa hoặc cả ngày lẫn đêm, thì chợ nổi bắt đầu từ rất sớm, thường là 2 - 3 giờ sáng và kết thúc vào khoảng 8 - 9 giờ. Đặc biệt, đa số chợ nổi được họp theo "con nước". Nghĩa là, bắt đầu họp khi nước lớn, đến khi nước ròng thì chợ tan. Như vậy, có thể nói, chợ nổi được họp không ấn định theo khung thời gian nào.

+ *Thành phần tham gia chủ yếu vào hoạt động của chợ nổi*: 1) Người bán: Chủ vườn, chủ rẫy cùng những người lao động chân tay phổ thông hàng ngày làm ra các sản vật của vùng đồng quê, sông nước; chủ vựa, chủ cửa hàng trên sông; chủ xuồng, chủ ghe buôn bán lẻ các loại thực phẩm, mặt hàng ăn uống...; 2) Người mua: Những thương lái, vừa là chủ vựa, chủ vườn, chủ rẫy, người lao động phổ thông vừa là người mua, vừa là khách tham quan; 3) Khách tham quan nhưng không tham gia mua bán. Ngoài ra, cũng như nhiều không gian thương mại khác, tại chợ nổi còn có lực lượng "cửu vạn" sẽ làm những công việc do dân thương hồ thuê muốn...

+ *Phương tiện*: Tàu, ghe, xuồng là phương tiện hoạt động chủ yếu trên chợ nổi. Trước kia, chủ yếu là ghe tam bản và xuồng ba lá, nhưng dần về sau có nhiều loại thuyền bè khác cùng tham gia hoạt động tại chợ nổi. Chẳng hạn, ở chợ nổi Cái Bè, Trà Ôn, Long Xuyên ngày càng có nhiều tàu lớn đến "ăn hàng" do nằm ngay các vàm trên sông Tiền

và sông Hậu. Hiện nay, do hoạt động trên sông của ngành du lịch phát triển, nên ngày càng có nhiều tàu, thuyền du lịch đưa khách đến tham quan tại chợ nổi.

+ *Hàng hóa*: Đa dạng và phong phú, gồm nhiều sản vật từ nông nghiệp, thủy hải sản, ẩm thực mang đặc trưng của vùng sông nước miền Tây đến các loại đồ ăn, thức uống phổ biến và nhiều dịch vụ khác phục vụ cho nhu cầu thường nhật của con người. Nếu như trước đây, các mặt hàng kim khí, điện máy, điện lạnh không xuất hiện tại chợ nổi thì ngày nay, do sự phát triển của kinh tế - xã hội, nên các loại hàng hóa này cũng có mặt.

+ *Cách tiếp thị*: "Bẹo hàng" – treo thứ gì bán thứ ấy là cách tiếp thị có một không hai, hết sức đơn sơ, giản dị, không ồn ào, nhưng là nét đặc trưng của chợ nổi (ngày nay, do khoa học - công nghệ phát triển, nên một số ghe, thuyền cũng gắn thêm các bảng hiệu, đèn led nhằm quảng bá sản phẩm). Cách tiếp thị này giúp cho người mua có thể tìm và lựa chọn món hàng mình cần từ xa, trừ trường hợp "bẹo" lá lợp nhà để bán ghe. Đặc biệt, ở chợ nổi hầu như không nói thách giá, không có kẻ bớt một thêm hai, nói sao bán vậy, không mặc cả ồn ào.

+ *Phương thức phục vụ*: Cách phục vụ ở chợ nổi cũng mang nét riêng, nhất là các mặt hàng ăn uống và các nhu yếu phẩm thông dụng sẽ có xuồng ba lá, ghe tam bản chèo đến tận nơi phục vụ cho người có nhu cầu. Còn khi mua bán, trao đổi các sản vật với số lượng lớn, hoặc là người mua đưa ghe, xuồng đến nơi lấy hàng hoặc là người bán cho các xuồng, ghe chèo đến tận nơi cho người mua.

- Vai trò của chợ nổi

+ Miền Tây Nam bộ với hệ thống sông, ngòi, kênh rạch chằng chịt, việc hình thành chợ nổi tại điểm giao nhau giữa các con sông đã tạo điều kiện thuận tiện cho người dân đem những sản phẩm nông nghiệp cùng các sản vật khác của vùng và từ nhiều nơi về để bán và trao đổi. Bên cạnh đó, còn giúp cho

thương lái có thể vào tận các ngõ ngách của vùng quê để thu mua, tập kết hàng hóa đem về chợ nổi bằng các phương tiện giao thông đường thủy một cách dễ dàng. Có thể nói, chợ nổi là nơi tập kết, tiêu thụ sản phẩm nông nghiệp, sản vật của vùng, đem lại công ăn việc làm và góp phần rất lớn vào việc cải thiện đời sống vật chất và tinh thần cho người dân.

+ Do đặc điểm của vùng sông nước với tập quán đi lại bằng ghe, xuồng là chủ yếu, nên mọi hoạt động thương mại của người dân miền Tây Nam bộ hầu hết chịu ảnh hưởng của tập quán này. Chợ nổi từ lâu đã trở thành điểm tập trung của nhiều thành phần cư dân, với các hoạt động mua, bán, trao đổi và đáp ứng các nhu cầu khác của cộng đồng. Vì vậy, đây chính là nơi hòa hợp giữa tập quán sinh hoạt, đi lại đặc trưng của vùng sông nước với các hoạt động thương mại.

+ Tại chợ nổi, người ta không chỉ có mua, bán, trao đổi các loại trái cây, mặt hàng nông sản, đặc sản của vùng, mà nơi đây còn có sự xuất hiện của các mặt hàng kim khí, điện máy cùng rất nhiều đồ gia dụng khác. Do đó, chợ nổi cũng là nơi gặp gỡ giữa các sản vật nông nghiệp với sản phẩm công nghiệp và tiểu thủ công nghiệp. Chính điều này đã nâng giá trị của sản phẩm nông nghiệp và làm cho đời sống vật chất của cư dân vùng sông nước không ngừng được nâng lên.

+ Chợ nổi là điểm trung chuyển hàng hóa để thương lái thu mua sau đó vận chuyển đến nơi khác tiêu thụ. Hoạt động này đã góp phần phát triển kinh tế thương mại và gắn kết giữa vùng này với vùng khác, giữa thành thị với nông thôn...

+ Chợ nổi góp phần đa dạng hóa sản phẩm du lịch, thúc đẩy các hoạt động dịch vụ và du lịch phát triển, tăng thu nhập cho người dân, tăng GDP cho địa phương nói riêng và cho ngành thương mại, du lịch cả nước nói chung.

3. Các giải pháp bảo tồn chợ nổi

Hiện nay, cơ sở hạ tầng cùng với hệ thống giao thông đường bộ của các tỉnh miền Tây Nam bộ đang dần được hoàn thiện, giúp cho việc đi lại, giao thương hết sức thuận tiện. Tuy nhiên, nhu cầu giao thông thủy của người dân vùng này vẫn còn rất cao và việc trao đổi, mua bán hàng hóa trên sông nước vẫn còn diễn ra hết sức nhộn nhịp. Chính vì vậy, nhiều địa phương trong vùng đã và đang nghiên cứu những giải pháp để khai thác các thế mạnh của chợ nổi, góp phần phát triển thương mại gắn với du lịch nhằm thu hút thương nhân và du khách gần xa. Theo tôi, để việc làm này mang lại hiệu quả thiết thực **cần có những giải pháp sau:**

- Đối với các địa phương cấp tỉnh, cần:

+ Đề xuất với Trung ương xem xét ban hành các văn bản pháp quy liên quan đến việc bảo tồn, phát huy và phát triển chợ nổi ở miền Tây Nam bộ. Cùng với đó, đề nghị hỗ trợ kinh phí dưới dạng các dự án, chương trình mục tiêu, đề án... để địa phương thuận tiện trong việc phát triển thương mại, du lịch tại chợ nổi.

+ Quy hoạch địa điểm họp chợ nhưng không tách rời các địa điểm cũ và phải bảo đảm có sự tương quan giữa chợ dưới sông - chợ trên bờ. Trong khuôn khổ quy hoạch và phát triển phải giữ được những giá trị truyền thống, xây dựng và hoàn thiện hệ thống giao thông đường bộ phải gắn với việc phát triển, mở rộng các tuyến giao thông thủy đến các khu chợ nổi đáp ứng nhu cầu đi lại, vận chuyển hàng hóa của thương nhân và du khách.

+ Có chính sách hỗ trợ về kinh phí, đầu tư cơ sở vật chất, phân bổ nhân lực trong việc tổ chức, quản lý và điều hành hoạt động của chợ nổi.

- Đối với các địa phương cấp huyện và cấp cơ sở nơi có chợ nổi:

+ Nên thành lập Ban Quản lý chợ nổi giống như chợ trên bờ. Bởi vì, chợ nổi từ

trước tới nay hình thành tự phát, việc thành lập Ban Quản lý chợ sẽ góp phần bảo đảm về trật tự trong mua bán, an toàn giao thông trên sông nước và góp phần giải quyết các vấn đề về vệ sinh, môi trường...

+ Quy hoạch các khu vực mua bán cùng chủng loại, mặt hàng trong phạm vi một chợ nhằm bảo đảm trật tự trong mua, bán, góp phần xây dựng nếp sống văn hóa mới, tạo nên nét hiện đại của chợ nổi; đồng thời, giúp cho du khách thuận tiện trong tham quan và thưởng thức đặc sản.

+ Thành lập các đoàn, đội kiểm tra định kì và thường xuyên về mức độ an toàn đối với hoạt động của chợ nổi, nắm bắt nhanh các thông tin, thông số cần thiết để báo cáo kịp thời cho cơ quan chức năng có hướng điều chỉnh, xử lí.

+ Tổ chức các hoạt động tuyên truyền, giáo dục, vận động để mọi chủ thể khi đến với chợ nổi phải tích cực tham gia vào hoạt động giữ gìn an ninh trật tự, an toàn vệ sinh thực phẩm, vệ sinh môi trường, đặc biệt là an toàn giao thông đường thủy. Cùng với đó, vận động nhân dân trong các vùng phụ cận tích cực tham gia vào hoạt động bảo tồn để chợ nổi ngày càng được duy trì và trở nên nhộn nhịp. Đặc biệt, cần tích cực tuyên truyền, giáo dục du khách tham gia vào hoạt động của chợ nổi để giữ gìn và phát huy được những giá trị truyền thống của chợ nổi trên sông trong điều kiện CNH, HĐH và hội nhập hiện nay.

+ Đề xuất với cơ quan thẩm quyền, phối hợp với các cơ quan chức năng thực hiện việc tuyên truyền về giá trị của chợ nổi đối với đời sống vật chất và văn hóa tinh thần của nhân dân trong vùng thông qua các phương tiện truyền thông, các loại ấn phẩm, các sản phẩm thủ công mỹ nghệ... để bảo lưu và quảng bá chợ nổi rộng rãi trong toàn xã hội.

- Các doanh nghiệp du lịch:

+ Đăng kí với cơ quan chức năng để đầu tư thêm phương tiện vận chuyển, xây

dựng các điểm, trạm để đưa đón khách tham quan tại các bến tàu du lịch, tăng thêm nhiều tuyến, nhiều tour nhằm đưa du khách đến với chợ nổi.

+ Sử dụng nhiều hình thức quảng bá cảnh sinh hoạt của chợ nổi cùng với quảng bá thương hiệu du lịch của đất nước cho du khách trong nước và quốc tế thông qua các phương tiện truyền thông, mạng xã hội, các tour du lịch...

+ Tích cực tham gia vào công tác bảo tồn, phát huy và phát triển chợ nổi, xem chợ nổi là một trong những sản phẩm du lịch chính yếu của doanh nghiệp để từ đó giáo dục ý thức về giá trị truyền thống cho đội ngũ cán bộ, hướng dẫn viên và khách tham quan.

+ Kịp thời góp ý những điều bất cập, lạc hậu đang tồn tại, đề xuất những ý kiến sáng tạo, biện pháp mới về công tác tổ chức, quản lí, bảo tồn và phát huy chợ nổi với các cơ quan thẩm quyền để việc phục vụ du khách được tốt hơn□

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Trọng Nhân và Đào Ngọc Cảnh, *Hiện trạng và giải pháp phát triển du lịch chợ nổi Cái Răng – Thành phố Cần Thơ*, Tạp chí Khoa học, Trường Đại học Cần Thơ, 2011
2. Nhâm Hùng, *Chợ nổi Đồng bằng Sông Cửu Long*, Nxb Trẻ, TP HCM. 2009
3. Sơn Nam, *Đồng bằng sông Cửu Long - Nét sinh hoạt xưa và văn minh miệt vườn*, Nxb Trẻ, TP HCM. 2005
4. Tổng cục Du lịch, *Đề án phát triển du lịch vùng Đồng bằng Sông Cửu Long đến năm 2020*, HN. 2010